

## gospodarske, obrtniške in narodne

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold, za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 2. februarja 1876.

**Obseg:** Notranjem na znanje in v premislek. — Navod za pridelovanje lanu in prediva po Belgiškem načinu. (Dal.) — Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta vredjeni po mesecih. (Dalje.) — Postava o stavbah na Kranjskem. (Dalje.) — V spomin Valentinu Vodniku. — Slovenska pesmarica. — Jugoslavenstvo slovstvo. — Mati ga izdā. (Dalje.) — Naši dopisi. — Noviĉar.

## Gospodarske stvari.

## Notranjem na znanje in v premislek.

Leta 1869 je podružnica kmetijska v Ložu obĉnemu zboru druŹbe kmetijske Kranjske potoŹila nadloge ondašnje doline, ki jih delajo mnogokrat ponavljane povodnji onega kraja. Obĉni zbor je pripoznal veliko škodo, ki jo kmetijstvo trpi po navedeni nesreĉi, in sklenil to v narodno-gospodarskem oziru jako vaŹno stvar izroĉiti deŹelnemu odboru in c. k. deŹelni vladi s toplim priporoĉilom, naj bi se naprosilo sl. ministerstvo kmetijstva drŹavne podpore v ta namen, da se pred vsem najde moŹ izveden, ki bi tehniĉno preiskoval vzroke, od kodi one povodnje izvirajo, pri teh preiskavah pa ne bi ostal samo v LoŹki dolini, temveĉ jih razširil tudi na Cerknisko jezero, na dolino Planinsko, na tek Unca in na moĉvirje okolice Ljubljanske, ker se misliti sme, da vse ondašnje povodnji so v nekaki podzemeljski zvezi med seboj.

Sl. ministerstvo kmetijstva je vsliŹalo to proŹnjo; dovolilo je subvencijo za obširne preiskave, in izvoljen je bil TrŹaŹki tehnik dr. Vicentini. On je z velikim trudom preiskaval Notranjski vnanji in podzemeljski svĉt, in kar je našel pri teh preiskavah, popisal je v laŹkem jeziku v posebni knjiŹici, ki se zove: „Relazione e voto dell' ingegnere civile dr. Raffaele Angelo Vicentini di Trieste sul Bonficio Della Valli di Laas, Zirkniz, Planina e Lubiana nella provincia della Carniola.“

Ta knjiŹica je preobširna, da bi jo celo priobĉili našim bralcem; posneli bomo tedaj le poglobitve reĉi na kratko, dostavlja besede dr. Vicentini-a, ki v predgovoru pravi: „moje preiskave so le tehniĉne Źtudije; treba je, te preiskave nadaljevati iz kmetijsko-gospodarskega ozira, da se izvĉe, ali bi se nasvetovana dela tudi izplaĉala in kmetijstvu zaŹelenih dohodkov prinesla.“

Ko je dr. Vicentini popisal podzemeljski tĉk vodā od LoŹke doline proti Cerkniski niŹi in Źe niŹji Planinski in z Uncem vred do Ljubljanske najniŹe doline, popisuje navedene doline tako-le:

## 1. Dolina LoŹka.

Da bi se temeljito odvrnile povodnje te doline, moral bi se predor narediti skoz tisti hrib, ki LoŹko dolino loĉi od Cerkniske, drug predor pa narediti od Dan do Golobine. Tudi bi treba bilo kanal na-

rediti in reko uravnati. StroŹki za vsa ta in Źe druga dela bi znaŹali okoli 212.500 gold. Ti stroŹki bi se utegnili zniŹati na le 122.500 gold., ako bi se vse to, kar je treba, naredilo povrŹno. Vrednost zemljiŹĉ (senoŹet in njiv), ki so dandanes tukaj povodnjam podvrŹena in ki znaŹajo 394 oralov, se ceniti sme na 168.000 gold., ko bi se pa nadloga povodinj po imenovani poti odstranila, bi se vrednost njihova povzdignila na 420.000 gold.

## 2. Dolina Cerkniska.

Sedanja vrednost onih 4500 oralov, ĉez katere periodiĉno voda stopa, se ceni na 210.000 gold. Od teh bi se dalo vsaj 2800 oralov na suho djati, in po takem bi se vrednost zemljiŹĉ vse doline povzdignila na 840.000 gold.

## 3. Dolina Źkocijanska.

Vsa tukaj potrebna dela bi mogli posestniki zemljiŹĉ sami brez velicih stroŹkov izpeljati.

## 4. Dolina Planinska.

Sedanja vrednost 1525 oralov zemljiŹĉ se sme ceniti na 152.000 gold. Ko bi se pa povodnje odstranile, bila bi ta zemljiŹĉa vredna 343.125 gold.

## 5. Dolina Ljubljanska.

Tu dr. Vicentini opominja, da bi treba bilo mnogo del pri ŹelezniŹkem mostu na Ljubljanskem moĉvirji, pa tudi pri Selu, FuŹinah in Vevĉah. Nekatera teh del bi se dala koj po naukazu politiĉne gosposke izpeljati, se vĉe da na stroŹke tistih, ki dandanes dobiĉek imajo od nepravilnega teka Ljubljance. Kar pa se tiĉe drugih del, bi se na tanko doloĉiti mogla po posebni preiskavi te okrajine.

Skupne stroŹke za uravnavo vodā v dolini LoŹki, Cerkniski in Planinski ceni dr. Vicentini na veĉ kot 3 milijone goldinarjev.

Ni Źe znano, kako se bode ta vaŹnja a tudi draga stvar dalje motala.

## Navod

za pridelovanje lanu in prediva po BelgiŹkem naĉinu.

Spisal Andrej Piskar.

(Dalje.)

Belgijanci sejejo mnogo kupĉijskih rastlin in zato ne pridelujejo toliko slame, da bi pri obilni Źivinoreji mogli Źivini vedno Źe slamo nastiljati, druge stelje pa